

Białystok, dnia 1 marca 2010 r.

SKARGA

KONSTYTUCYJNA

1. Informacje ogólne

Imię i nazwisko skarżącego: L J P

Adres skarżącego:

Imię i nazwisko pełnomocnika skarżącego: **Zofia Maria Daniszewska-Dek**

Adres kancelarii adwokackiej: **15-888 Białystok, ul. Kardynała Wyszyńskiego 15 lok. U-2**

2. Określenie przedmiotu skargi konstytucyjnej

Niniejszym wnoszę o stwierdzenie, że:

- **art. 249 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego** (Dz. U. Z 1997 r., Nr 89, poz. 555 ze zm.) **w zakresie w jakim dopuszcza jedynie** po stronie adwokata tylko prawo „wzięcia udziału w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania oraz rozpoznania zażalenia na zastosowanie lub przedłużenie stosowania tego środka, pomijając obowiązek wysłuchania zainteresowanego (podejrzanego oskarżonego) przy dalszym stosowaniu – przedłużeniu aresztu przez co nie tylko w nierówny sposób traktuje strony procesu ale również bezzasadnie różnicuje sytuację procesową osoby wobec której areszt ma być stosowany po raz pierwszy i osoby wobec której środek zapobiegawczy ma być stosowany na następny okres czasu (przedłużenie) jest niezgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 5 ust. 4 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r.
- **art. 249 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego** (Dz. U. Z 1997 r., Nr 89, poz. 555 ze zm.) w zakresie w jakim określa, że zawiadomienie obrońcy osoby wobec której ma być zastosowany środek zapobiegawczy o terminie przesłuchania tej osoby nie jest obowiązkowe ale uzależnione od wniosku oskarżonego oraz dodatkowej przesłanki „nie utrudniania przeprowadzenia tej czynności” w sytuacji w której udział prokuratora jest obligatoryjny jest niezgodny z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 42 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 5 ust. 4 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r.

3. Określenie podstaw skargi konstytucyjnej

Na podstawie przepisu art. 249 § 1 k.p.k. „środki zapobiegawcze można stosować w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania, a wyjątkowo także w celu zapobiegnięcia popełnieniu przez oskarżonego nowego, ciężkiego przestępstwa; można je stosować tylko wtedy, gdy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo”.

Art. 249 § 3 kpk stanowi, że **przed zastosowaniem** środka zapobiegawczego sąd albo prokurator stosujący środek **przesłuchuje** oskarżonego, chyba że jest to niemożliwe z powodu jego ukrywania się lub jego nieobecności w kraju. Należy dopuścić do udziału w przesłuchaniu ustanowionego obrońcę, jeżeli się stawia; zawiadomienie obrońcy o terminie przesłuchania nie jest obowiązkowe, chyba że oskarżony o to wnosi, a nie utrudni to przeprowadzenia czynności. O terminie przesłuchania sąd zawiadamia prokuratora.

Natomiast § 5 art. 249 kpk stanowi, że „prokurator i obrońca **mają prawo wziąć udział** w posiedzeniu sądu dotyczącym przedłużenia stosowania tymczasowego aresztowania oraz **rozpoznania zażalenia** na zastosowanie lub przedłużenie tego środka zapobiegawczego. Niestawiennictwo obrońcy lub prokuratora należycie zawiadomionych o terminie nie tamuje rozpoznania sprawy.”

Z powołanych przepisów wynika, że **Sąd jest zobligowany do przesłuchania** osoby w stosunku do której ma być orzeczony środek zapobiegawczy tylko i jedynie w przypadku **pierwszego posiedzenia w przedmiocie zastosowania środka zapobiegawczego**. Natomiast kolejne stosowanie noszące w praktyce i w kodeksie nazwę przedłużenia tymczasowego aresztu nie są obwarowane obowiązkiem wysłuchania tej osoby przez sąd. Ponadto z art. 249 § 3 wynika, że Sąd ma obowiązek zawiadomić tylko prokuratora o terminie przesłuchania, natomiast obrońcę sąd musi dopuścić jeśli oskarżony o to wnosi a nie utrudni to przeprowadzenia czynności. **Zawiadomienie obrońcy nie jest więc obowiązkowe** ale uzależnione od wniosku oskarżonego, a dodatkowo uzależnione od niejasnej i nieprecyzyjnej przesłanki by zawiadomienie nie „utrudniało przeprowadzania czynności”.

4. Uzasadnienie terminu

Skarżący i obrońca postanowienie z września 2009 r. o przedłużeniu aresztu do 30 grudnia 2009 r. otrzymali dnia 21 września 2009 r. Skarżący zaskarżył to postanowienie 21 września a obrońca 23 września 2009 r. Sąd Apelacyjny rozpoznał ten środek odwoławczy dnia września 2009 r. Odpis tego postanowienia został doręczony dnia 8 października 2009 r. (został wysłany z Sądu Apelacyjnego września 2009r, Areszt otrzymał list października 2009 r. przesłał do cenzury do Sądu Okręgowego i po otrzymaniu z cenzury października 2009 w dniu 8 października 2009 r. pokwitował odbiór postanowienia skarżący).

Dnia 15 grudnia 2009r skarżący złożył do dyrektora Zakładu Karnego podanie o wyznaczenie mu adwokata z urzędu celem sporządzenia skargi konstytucyjnej, które Areszt wysłał do Sądu Rejonowego do którego wpłynęło 21 grudnia.

Biegający od 15 grudnia 2009 r. 3 miesięczny termin do złożenia skargi do Trybunału Konstytucyjnego uległ zawieszeniu termin do dnia otrzymania przez adwokata zawiadomienia o wyznaczeniu go celem sporządzenia skargi konstytucyjnej co nastąpiło w dniu 10 lutego 2010r. W tej sytuacji pełnomocnik z urzędu miał 24 dni na sporządzenie skargi.

5. Stan faktyczny

W dniu   maja 2008 r. skarżący został zatrzymany przez funkcjonariuszy CBŚ w B   , po czym przetransportowano go do Prokuratury Krajowej w B   gdzie postanowieniem został mu postawiony zarzut o popełnienie czynu zabronionego

Następnie Prokuratura w dniu   maja 2008 r. skierowała do Sądu Rejonowego w B   wniosek o zastosowanie tymczasowego aresztowania na okres 3 miesięcy w stosunku do skarżącego, który został uwzględniony na posiedzeniu w dniu   maja 2008 r. (sygn. akt   ) na posiedzeniu z udziałem skarżącego i po jego wysłuchaniu .

Na powyższe postanowienie skarżący złożył zażalenie w dniu   maja 2008 r. Sąd Okręgowy w dniu   czerwca 2008 r. na posiedzeniu **bez udziału skarżącego, który nie został zawiadomiony o terminie posiedzenia ani też doprowadzony** nie uwzględnił zażalenia i utrzymał w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w B   z dnia   maja 2008 r.

Sąd Okręgowy w B   na wniosek prokuratora siedmiokrotnie wyznaczał i odbywał posiedzenia w przedmiocie **przedłużenia aresztu tymczasowego** w stosunku do oskarżonego o którym zawiadamiał prokuratora. Po rozpatrzeniu wniosku bez wysłuchania i zawiadamiania zainteresowanego skarżącego postanowieniami z dnia:

sierpnia 2008 r. (sygn. akt   ),
listopada 2008 r. (sygn. akt   ),
grudnia 2008 r. (sygn. akt   ),
stycznia 2009 r. (sygn. akt   ),
marca 2009 r. (sygn. akt   ),
czerwca 2009 r. (sygn. akt   ),
września 2009 r. (sygn. akt   )

- sąd przedłużał stosowanie tymczasowego aresztowania zawsze na okres 3 dalszych miesięcy.

Na żadne ze wskazanych posiedzeń Sądu Okręgowego w B   skarżący nie został doprowadzony jak też nie został zawiadomiony o terminie posiedzenia. Jedyne otrzymywał odpisy postanowień Sądu z uzasadnieniem. Na każde z wyżej wskazanych postanowień skarżący wnosił zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Białymstoku.

Przed Sądem Apelacyjnym odbyło się 12 posiedzeń odwoławczych w przedmiocie rozpoznania zażaleń skarżącego i jego obrońcy. Skarżący nie był powiadamiany o żadnym terminie ani też nie doprowadzono go przed sąd, z tej racji nigdy też nie doszło do wysłuchania skarżącego przed sądem apelacyjnym a o treści orzeczeń dowiadywał się po fakcie z przesłanych mu odpisów. Zawiadomienia o treści sąd apelacyjny wysyłał listem zwykłym.

Sąd Apelacyjny odbył posiedzenia dnia:

września 2008 r. (sygn. akt   ),
listopada 2008 r. (sygn. akt   ),
listopada 2008 r. (sygn. akt   ),
grudnia 2008 r. (sygn. akt   ),
stycznia 2009 r. (sygn. akt   ),
marca 2009 r. (sygn. akt   ),
kwietnia 2009 r. (sygn. akt   ),
kwietnia 2009 r. (sygn. akt   ),
lipca 2009 r. (sygn. akt   ),
lipca 2009 r. (sygn. akt   ),

września 2009 r. (sygn. akt)

Wszystkie postanowienia Sądu Apelacyjnego utrzymywały w mocy zaskarżane orzeczenia o dalszym stosowaniu aresztu.

Postanowieniem z października 2009 r. Sąd Okręgowy uchylił wobec skarżącego tymczasowe aresztowanie pod warunkiem wniesieniem poręczenia majątkowego. Decyzja taka zapadła na posiedzeniu bez zawiadamiania oskarżonego i jego obrońcy ale przy udziale prokuratora. Gdyby sąd przesłuchał oskarżonego ustalił by jego sytuację majątkową (był zadłużony z powodu obowiązku alimentacyjnego na kwotę 40.000 zł. Wydanie postanowienia o zmianie środka pod warunkiem wpłacenia kwoty, która przekraczała znacznie możliwości oskarżonego. Powyższe wskazuje najlepiej jak naruszenie prawa do obrony polegające na rozstrzygnięciu o prawie do wolności bez wysłuchania czyni całą procedurę ułomną i bezprzedmiotową z racji całkowitej dowolności decyzji sądu.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez oskarżonego i prokuratora a następnie zostało uchylone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia października 2009 r. (sygn. akt). Odbył także pod nieobecność skarżącego. Postanowienie to zostało doręczone oskarżonemu 21 .10 2009 r .

Z uzasadnień postanowień sądowych tak Sądu Apelacyjnego jak i Okręgowego wynika, że sądy wielokrotnie powtarzały argumentację zawartą we wcześniejszych orzeczeniach. Sąd nie brał pod uwagę żadnych nowych okoliczności, na które w pismach do sądu powoływał się skarżący Mimo upływu znacznego okresu czasu od zastosowania 21 maja 2008 r do zwolnienia 28 grudnia 2009 r minęło ponad 2 lata i 7 miesięcy i co za tym idzie zmiany sytuacji oskarżonego sąd uzasadniał każdorazowo dalsze stosowanie aresztu wobec niego powołując się na podstawy podane w pierwszym uzasadnieniu o zastosowaniu aresztu.

Ponadto orzeczenia te zawsze odnosiły się do kilku osób a przy uzasadnieniu stosowania aresztu sądy nie indywidualizowały sytuacji każdego z osadzonych. Pomimo, że skarżący w swoich pismach wskazywał rozbieżności pomiędzy sytuacją tych osób, to Sąd się do tego nie odnosił, traktując je jako zbieżne.

6. Uzasadnienie zarzutu niezgodności z Konstytucją.

Kodeks postępowania karnego w art. 258 k.p.k. określa przesłanki zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania. Nie ulega wątpliwości, że ten najbardziej dolegliwy dla podejrzanego/oskarżonego środek powinien być stosowany tylko w uzasadnionych przypadkach na taki okres czasu jaki jest niezbędny do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania przygotowawczego. Ciężar udowodnienia istnienia podstaw stosowania tymczasowego aresztu spoczywa na sądzie .

Skarżący był obecny w dniu 21 maja 2008 r. na pierwszym posiedzeniu na którym po raz pierwszy Sąd zastosował ten środek, natomiast przy każdym następnym stosowaniu został pozbawiony możliwości uczestniczenia w kolejnych posiedzeniach w przedmiocie dalszego stosowania aresztu.

Podstawą takiego stanu rzeczy był przepis art. 249 §3 i 5 kpk które to uregulowania przewidują jedynie konieczność przesłuchania tylko przy pierwszym zastosowaniu środka zapobiegawczego, zaś wyraźnie inaczej regulują w tej mierze postępowanie gdy chodzi o jego dalsze stosowanie. Orzekanie w przedmiocie dalszego stosowania, bądź też przedłużenia na podstawie wskazanego uregulowania dokonane z pominięciem obowiązku wysłuchania osoby prowadzi do naruszenia prawa do obrony które jest prawem podmiotowym zagwarantowanym w artykule 42 ustęp 2 Konstytucji. Wobec odstąpienia od wysłuchania dochodzi nie tylko do naruszenia prawa do obrony ale również prawa do sądu, uniemożliwiając stronie osobiste stawienie się przed sędzią i podanie swoich racji oraz wskazanie na bezzasadność wniosku prokuratora o dalsze przedłużenie aresztu. Prawo do wysłuchania osoby wobec której zastosowano areszt ponownie jest zagwarantowane w art. 5 ustęp 4 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych wolności ,która nie różnicuje czy jest to pierwsze czy dalsze stosowanie .

Sądy krajowe na podstawie zakwestionowanego przepisu stosują dalsze areszty bez wysłuchania zainteresowanych co skutkuje w praktyce brakiem rozważenia ich zasadności i możliwości zastosowania innych środków które mogą je zastąpić. Jest to o istotne, bowiem dotyczy osób wobec których istnieje domniemanie niewinności a przepisy naruszają ich prawo do obrony.

Z uzasadnień kolejnych postanowień sądów wydanych w sprawie skarżącego stanowiących przeciw decyzję o pozbawieniu wolności na okres kolejnych 3 miesięcy w efekcie chodzi o okres łączny ponad 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności. Tak długi okres pozbawienia wolności bez wysłuchania osoby wobec której to stosowanie pozbawienia wolności ma miejsce tylko na podstawie ogólnikowych schematycznych przesłanek, często wręcz jednozdaniowych dotyczących jednocześnie kilku osób bez indywidualizowania ich sytuacji narusza prawo do sądu i pozbawia prawa do obrony.

Wobec powyższego naruszenia doszło do sytuacji w których uzasadnienie sądu odnoszące się do przyczyny stosowania tego środka nie zawierało analizy sytuacji oskarżonego i nie zawierało też rozważenia stosowania innych środków przez co również naruszało prawo skarżącego do sprawiedliwego rozpatrzenia jego sprawy oraz prawa do obrony w tym braku skutecznego środka odwoławczego.

W przypadku rozpoznawania wniosków o przedłużenie aresztu na posiedzeniu bez obecności i wysłuchania osoby wobec której ma być stosowane dalsze aresztowanie zostają naruszone zasady i standardy wynikające z orzecznictwa Trybunału w Strasbourgu wydane na tle stosowania art. 5 Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych wolności.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podnoszone jest, że środek odwoławczy pozwalający sądowi skontrolować legalność pozbawienia wolności musi być dostępny i skuteczny (orzeczenie *Soumare v. Francja* z 24 sierpnia 1998 r., RJD 1998-V, § 42). Skarżący co prawda miał możliwość odwoływania się od orzeczeń przedłużających stosowanie tymczasowego aresztowania (co zresztą za każdym razem czynił), jednakże fakt nie zawiadomiania go o terminach kolejnych posiedzeń przeczy twierdzeniu, iż środek odwoławczy był skuteczny i dostępny.

W postępowaniu dotyczącym przedłużania aresztu, skarżący nie był doprowadzony do sądu i nie miał żadnej możliwości skutecznego kontestowania stwierdzeń oskarżenia służących uzasadnieniu przedłużaniu aresztu. Faktem jest, że wnioski prokuratora o przedłużenie aresztu nie były skarżącemu doręczane tak, by umożliwić mu skomentowanie argumentów oskarżenia przytaczanych na poparcie jego dalszego aresztu. W konsekwencji, postępowanie to nie miało charakteru kontradyktoryjnego. Skarżący powołuje się na artykuł 5 § 4 Konwencji, który przewiduje: *“Každy, kto został pozbawiony wolności przez zatrzymanie lub aresztowanie, ma prawo odwołania się do sądu w celu ustalenia bezzwłocznie przez sąd legalności pozbawienia wolności i zarządzenia zwolnienia, jeżeli pozbawienie wolności jest niezgodne z prawem.”*

Brak możliwości osobistego stawienia się przed Sądem i wypowiedzenia się w sprawie dotyczącej własnej osoby narusza fundamentalne prawo skarżącego do obrony. W sytuacji, gdy po raz kolejny sąd decyduje o faktycznym pozbawieniu człowieka wolności na długi okres prawo podmiotowe gwarantuje osobie pozbawionej wolności tak absolutne minimum procesowe jak realna możliwość osobistego stawiennictwa i zaprezentowania Sądowi swoich racji.

W postępowaniu w przedmiocie stosowania środków, których konsekwencją jest pozbawienie człowieka wolności musi być stosowana "odpowiednia" procedura sądowa gwarantująca prawo do obrony, prawo do sądu, prawo do równości broni. Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślił to między innymi w orzeczeniu *Lietzow przeciwko Niemcom*. (orzeczenie z 13 lutego 2001 r., Izba (Sekcja I), skarga nr 24479/94, § 44).

Art. 5 Konwencji wymaga aby osoba pozbawiona wolności była obowiązkowo postawiona przed sędzią. Udział w posiedzeniu w tym przedmiocie jako prawo podmiotowe winno pociągać za sobą obowiązek sprowadzenia aresztowanego i wysłuchania go. Brak sprowadzenia osoby aresztowanej na termin posiedzenia **pozbawia go prawa do obrony, a rozstrzygnięcie sądu jest dotknięte nieważnością z racji naruszenia prawa do obrony.**

Podczas stosowania aresztu ze względu na wagę przedmiotu ochrony jakim jest wolność człowieka uzasadnione byłoby stosowanie wypracowanych standardów orzecznictwa strasbourskiego, w przeciwnym wypadku wielokrotne przedłużanie tymczasowego aresztowania co w konsekwencji prowadzi do bardzo długiego okresu faktycznego pozbawienia wolności winno być połączone z zapewnieniem osobie osadzonej skutecznego **prawa jak i obowiązku stawiennictwa przed sądem w celu zaprezentowania swojego stanowiska i skorzystania z możliwości podjęcia obrony w celu przedstawienia swoich racji i argumentów.**

Postępowanie w przedmiocie rozstrzygania o pozbawieniu wolności powinno być kontrydiktoryjne, zapewniające równość broni między stronami, tj. organem wnioskującym o stosowanie aresztu i oskarżonym. Oskarżony powinien mieć prawo osobistego wysłuchania oraz przeciwstawienia się argumentom oskarżyciela przed sądem.

Niekonstytucyjność przepisu art. 249 kpk na mocy którego sądy przedłużają areszt skutkuje masową praktykę zakwestionowaną przez Radę Europy. Bazując na danych statystycznych zawartych w Tymczasowej Rezolucji Komitetu Ministrów Rady Europy KM/Res/DH (2007)75 dotyczącej wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w 44 sprawach przeciwko Polsce dotyczących nadmiernej długości aresztów tymczasowych (przyjętej przez Komitet Ministrów w dniu 6 czerwca 2007 r. podczas 997 posiedzenia Komitetu Zastępców Ministrów) można jednoznacznie stwierdzić, że naszym porządku prawnym zdecydowana większość orzekanych tymczasowych aresztów przekracza okres 6 miesięcy, a więc zgodnie z wypracowanym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jest to nadmierny okres pozbawienia wolności.

Fakt niekonstytucyjności zakresowej przepisu art. 249 § 3i 5 kpk naruszający prawo do obrony i prawo do sądu w przypadku skarżącego ma bezpośredni wpływ na długotrwałe pozbawienie wolności, bez ustalenia winy i bez orzeczenia sądu .

Art. 42 ust 2 i art. 45 Konstytucji gwarantuje skarżącemu prawo podmiotowe do zapewnienia gwarancji będących wyrazem poszanowania jego prawa do obrony i do sądu. Aby skutecznie skorzystać z tego prawa skarżący musi mieć zagwarantowaną możliwość przedstawiania swoich racji, swojego punktu widzenia przed sprawiedliwym sądem, który rozpatruje wniosek prokuratora w przedmiocie przedłużenia tymczasowego aresztowania.

Istotnym ograniczeniem, jak nawet pozbawieniem prawa do obrony jest sytuacja w której osadzony na posiedzeniu nie ma możliwości przeciwstawiania się oraz podważania argumentacji oskarżyciela. Zachodzi w takim przypadku do naruszenia zasady prawa do równości broni. Osobie aresztowanej taka „broń” zostaje w rzeczywistości zabrana, bo prokurator jest nie tylko powiadamiany ale i zawsze obecny na posiedzeniu.

Przy stosowaniu tak dolegliwych środków zapobiegawczych, jak areszt – we wszelkich posiedzeniach w przedmiocie dalszego stosowania tych środków oskarżonemu należy zagwarantować **procesową równość broni ,którą można wyprowadzić z treści art. 2 Konstytucji.**

Prawo do wolności osobistej skarżącego jako prawo z katalogu praw fundamentalnych zaraz po prawie do życia podlega szczególnej ochronie i dlatego stosując środki ingerujące w to prawo należy zagwarantować skarżącemu prawo do obrony i prawo do sądu.

W orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka podnosi się, że na mocy art. 5 ust. 4 Konwencji osoba aresztowana lub odbywająca karę więzienia jest uprawniona do wszczęcia postępowania zmierzającego do zbadania przez sąd proceduralnych i materialnych przesłanek, zasadniczych dla „zgodności z prawem” - w rozumieniu art. 5 ust. 1 - pozbawienia wolności (Brogan i inni przeciwko Wielkiej Brytanii - wyrok z 29 listopada 1988, *Seria A* nr 154-B, s. 34 § 65).

W przypadku osoby, której pozbawienie wolności wchodzi w zakres „zgodnego z prawem zatrzymania lub aresztowania w celu postawienia przed właściwym organem, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia czynu zagrożonego karą, lub, jeśli to

konieczne, w celu zapobieżenia popełnieniu takiego czynu lub uniemożliwienia ucieczki po jego dokonaniu" wymagane jest przesłuchanie (wyrok w sprawie Schiesser, s. 13, §§ 30-31, Sanchez-Reisse przeciwko Szwajcarii, wyrok z 21 października 1986, *Seria A* nr 107, s. 19, § 51, i Kampanis przeciwko Grecji - wyrok z 13 lipca 1995, *Seria A* nr 318-B, s. 45, § 47).

W szczególności, w postępowaniu, w którym jest rozpatrywane zażalenie na postanowienie o aresztowaniu, „równość broni” pomiędzy stronami, prokuratorem i osobą aresztowaną, musi być zapewniona (Nikolova przeciwko Bułgarii (G.C.), nr 31195/96, 25 marca 1999, § 59).

Zaskarżone przepisy kodeksu postępowania karnego nie wymagają także, aby argumenty prokuratora na poparcie aresztowania skarżącego **były komunikowane skarżącemu lub jego obrońcy**. Dzieje się tak do chwili wniesienia aktu oskarżenia. Od tego momentu sąd jako gospodarz procesu przejmuje inicjatywę w przedmiocie dalszego stosowania aresztu. Jeśli tak jak w sprawie skarżącego sąd na posiedzeniu po wysłuchaniu prokuratora ale bez wysłuchania argumentów aresztowanego i bez doprowadzenia go podejmował wielokrotnie decyzję o dalszym pozbawieniu wolności mamy do czynienia z naruszeniem prawa do obrony i do sprawiedliwego sądu. Sytuacja ta narusza zasady demokratycznego państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji.

W konsekwencji jak już było podnoszone, skarżący nie miał możliwości skomentowania tych argumentów dla podważenia przyczyn podniesionych przez organ oskarżycielski w uzasadnieniu jego aresztowania.

Skarżący pisząc zażalenia do Sądu Apelacyjnego podnosił wielokrotnie zarzut naruszenia jego prawa do wysłuchania przez Sąd Okręgowy w sprawie o dalsze stosowanie aresztu. w uzasadnieniu postanowienia z dnia 30 września 2009 r. Oddalając jego i obrońcy zażalenia Sąd Apelacyjny stwierdził, że „nie podziela jego zarzutu w przedmiocie naruszenia art. 249 § 3 kpk poprzez uniemożliwienie mu stawienia się przed sądem. Sąd podkreślił, że kwestia ta jest notorycznie podnoszona przez oskarżonego i została już w sposób wyczerpujący dwukrotnie uzasadniana we wcześniejszych orzeczeniach (z dnia 9 IV 2009 i 19 XI 2008). W przywołanych postanowieniach Sąd Apelacyjny stwierdził, że treść art. 249 § 3 kpk tego przepisu nie statuuje takiego obowiązku przed podjęciem decyzji w przedmiocie przedłużenia aresztu.

Powyższe wskazuje na niekonstytucyjność przepisu, na podstawie którego sąd zastosował areszt wobec skarżącego, nie badając szczegółowo wszelkich okoliczności dalszej potrzeby stosowania tego środka. Takiego ograniczenia prawa do obrony wynikającego z przepisu art. 249 kpk nie można pogodzić z art. 31 ust. 3 Konstytucji bo ograniczenie to uniemożliwiające stawienie się przed sądem osobie aresztowanej na mocy art. 249§3 kpk narusza istotę wolności i praw skarżącego, takich jak prawo do obrony i prawo do sądu.

Tymczasowe aresztowanie jest ustawowo przewidzianym ograniczeniem w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności, jednakże skarżony przepis w zakresie w jakim „wyłącza” skarżącego od udziału w jego sprawie pozbawienia wolności narusza jego fundamentalne prawa.

Z uwagi na powołane wzorce konstytucyjne w takim akcie prawnym, jak kodeks postępowania karnego, w którym gwarancje praw konstytucyjnych znajdują ustawowe potwierdzenie i uszczegółowienie, ograniczenie prawa do obrony i prawa do sądu musi spełniać przesłanki z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Ograniczenie w zakresie korzystania z konstytucyjnego prawa do obrony może być ustanawiane tylko wtedy gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa i porządku i nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Skarżący nie potrafi wskazać argumentów, które przemawiałyby za zasadnością ograniczenia jego prawa do udziału w posiedzeniu dotyczącym jego dalszego aresztowania a ograniczenie jego prawa do obrony polegające na zagwarantowaniu obecności tylko na pierwszym posiedzeniu narusza istotę jego prawa do sądu i do obrony.

W załączeniu:

- 3 odpisy skargi
- postanowienie Sądu Apelacyjnego z września 2009 r.
- postanowienie Sądu Okręgowego z października 2009 r.
- postanowienie Sądu Apelacyjnego z października 2009 r.
- postanowienie Sądu Apelacyjnego z listopada 2008 r.
- postanowienie Sądu Apelacyjnego z kwietnia 2009 r.
- postanowienia ORA w B
z dnia o wyznaczeniu adwokata z urzędu do
sporządzenia skargi konstytucyjnej
- protokoły posiedzeń Sądu Okręgowego
- protokoły posiedzeń Sądu Apelacyjnego

adw. Zofia Daniśzewska – Dek